

Lengyel Menyhért Városi Könyvtár

GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZAT

Balmazújváros

2013

Gyűjtőköri Szabályzat

Jelen gyűjtőköri szabályzat az 1997. évi CXL. „A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről” szóló törvény szellemében hivatott a balmazújvárosi Lengyel Menyhért Városi Könyvtár állománygyarapítási tevékenységét szabályozni.

„A gyűjtőkör a dokumentumok tartalmi, formai, földrajzi, kronológiai szempontból meghatározott kategóriáinak az együttesét jelenti. A könyvtár gyűjtőkörének két összetevője a főgyűjtőkör és a mellékgyűjtőkör, másképpen a törzsanyag illetve az ajánlott dokumentumok. Törzsanyag az, amely a könyvtár funkciója ellátásához alapvetően szükséges irodalmat jelenti, míg az ajánlott irodalom az előzőt kiegészíti a csatlakozó témák dokumentumaival vagy más gyakran igényelt irodalommal.”

A könyvtár adatai:

A könyvtár neve:	Lengyel Menyhért Városi Könyvtár
Cím:	4060 Balmazújváros, Dózsa György u. 1. sz.
Típus:	B típusú, önkormányzati, nyilvános könyvtár
Fenntartó:	Balmazújváros Város Önkormányzata
Ágazati felügyelet:	Nemzeti Erőforrás Minisztérium. Közgyűjteményi Főosztály

A könyvtár állományalakítási - gyarapítási ill. apasztási - gyakorlatát a feladatköre határozza meg. A Lengyel Menyhért Városi Könyvtár esetében a feladatkört az alábbi tényezők jelölik ki:

- a kiszolgált közösség gazdasági, demográfiai, szociális, etnikai sajátosságai,
- a település kulturális arculata,
- az idegenforgalom,
- az EU integráció,
- az országos könyvtári rendszerben betöltött funkciói,

Balmazújváros Hajdú-Bihar Megye gazdaságilag elmaradott, elsősorban mezőgazdasági jellegű városa. 1990-es években a rendszerváltozás magával hozta a foglalkoztatási struktúra átalakulását, egyrészt megjelent a munkanélküliség, másrészt egyre többen kezdtek valamilyen vállalkozásba. A vállalkozások arculata változatos, mind az iparhoz, mind a mezőgazdasághoz, mind az ún. harmadik szektorhoz kapcsolódó tevékenységek megtalálhatók. A könyvtárnak aktívan hozzá kell járulnia a helyben működő

vállalkozások szakirodalommal való ellátásához, valamint a gyors tájékoztatáshoz, hiszen szempontjukból ma a leglényegesebb a naprakész üzleti, szakmai stb. információk beszerzése.

A gazdasági válság következtében egyre szaporodó munkanélküliek és álláskeresők magas száma indokolja, hogy az intézménynek fel kell vállalnia a foglalkoztatást elősegítő, az életvitelt megkönnyítő dokumentumok állományába integrálását is.

A város lakosságának a több mint egytizede a cigány etnikai kisebbséghez tartozik. A könyvtár állományát olyan dokumentumokkal kell bővíteni, melyek a kisebbség szocializációját, a társadalmi folyamatokba való integrációját hatékonyan szolgálják.

Balmazújvárosban több telephelyen működő általános iskola, egy gimnázium, szakközépiskola és szakképző működik. A diákoknak a tanulmányaikhoz szükséges irodalmat az oktatási intézményekben működő iskolai könyvtárak teljes mértékben nem képesek biztosítani. Az így keletkezett „információs űrt” a városi könyvtárnak kell kitöltenie.

A felsőoktatási intézmények hallgatói számára egyre nagyobb problémát jelent a szakirodalom beszerzése, ezért a könyvtárnak biztosítani kell a minél szélesebb körű információszolgáltatást mind papír alapú, mind elektronikus dokumentumok formájában.

A város közművelődésének alappillérei a művelődési központ, a múzeum, a könyvtár, civil szervezetek, egyesületek, népkörök. Céljuk az önképzésnek, önművelésnek, szórakozásnak valamint a szabadidő tartalmas eltöltésének biztosítása.

A könyvtárnak mindezek mellett további feladata, hogy közhasznú információkat szolgáltatson a társadalom széles rétegei számára.

A város dinamikus fejlődése, turisztikai beruházásai remélhetőleg serkentőleg hatnak majd az idegenforgalomra. A könyvtárnak törekednie kell a település és környékének bemutatását reprezentáló kiadványok beszerzésére mind magyar, mind világnyelveken. Az idegenforgalmi célokon túlmenően fontos a település és környékének helytörténetével kapcsolatos dokumentumok teljes körű összegyűjtése.

Az európai uniós tagságunk indokolja az ezzel kapcsolatos ismeretterjesztő irodalom beszerzését.

Az utóbbi években különös hangsúlyt kapott az idegen nyelvek ismerete. A könyvtárnak kapcsolódnia kell mind az iskolai rendszer szervezeti keretei között történő nyelvoktatás, valamint a nyelvi önképzés szakirodalmi igényeinek hatékony kielégítéséhez.

A Lengyel Menyhért Városi Könyvtár tagja az Országos Dokumentumellátó Rendszernek, melyen keresztül a könyvtárközi kéréseket hatékonyabban tudjuk bonyolítani.

A gyűjtés határai:

Gyűjtött dokumentumtípusok: szándékos, ismeretközlésre szánt, nem levéltári és nem múzeumi illetékességű könyv, időszaki kiadvány (napi, heti, havi sajtó; évkönyvek), térkép, audio-vizuális anyagok, multimédia, CD-ROM, elektronikus úton terjesztett dokumentum. A helytörténeti szempontból jelentős könyvtári illetékességű kiadványok dokumentumtípustól függetlenül teljes körűen gyűjtendők.

A gyűjtésből kizárt dokumentumtípusok: plakátok, metszetek, prospektusok, nem könyvtári illetékességű dokumentumok.

A könyvtár gyűjtőköre feladatköréből következően egyetemes, valamennyi ismeretágot bizonyos szintig felölelő.

Szépirodalom

- a klasszikus magyar alkotók munkái (műfajra való tekintet nélkül) teljességre való törekvéssel gyűjtendők
- a klasszikus és mai külföldi szerzők jelentős művei válogatással gyűjtendők
- a kortárs magyar szépirodalom, gyermekeknek szóló szépirodalom, szórakoztató szépirodalom, a lektűr irodalom erős szelekcióval gyűjtendő

Szakirodalom

- válogatással gyűjtendő: magyar irodalom, magyar történelem
- erős szelekcióval gyűjtendő: minden más tudományág irodalma

A könyvtár szakirodalom tekintetében elsősorban az ismeretterjesztő irodalom gyűjtésére specializálódik, de valamennyi szakterületen törekszik néhány az adott ismeretágot reprezentáló tudományos igényű összefoglaló munka beszerzésére is.

Közhasznú célokat szolgáló irodalom

- Teljességre való törekvéssel gyűjtendő:
 - Balmazújváros Város Önkormányzatának helyi rendeletei, képviselő-testületi jegyzőkönyvek
 - a helyi televízió adásairól készült DVD-k

- Válogatással gyűjtendőik:
 - egyéb jogszabályok, határozatok, EU dokumentáció

A könyvtár gyűjteménye funkcióját tekintve az alábbi állománycsoportokra tagolódik:

- a) kölcsönzői forgalmi állomány: felnőtt, gyermek, zenei, audio-vizuális
- b) kézikönyvek, felnőtt, gyermek
- c) helyismereti gyűjtemény
- d) segédkönyvtár
- e) fonotéka gyűjtemény
- f) periodika
- g) dia állomány
- h) CD-ROM.

A fentiek figyelembevételével a felnőtt olvasószolgálatos, a gyermek könyvtáros és a feldolgozó könyvtáros a könyvtárvezetővel egyeztetve döntenek az egyes dokumentumok beszerzéséről. A gyarapítást (könyv, folyóirat, kazetta, CD-ROM, hangos könyv stb.) a Könyvtárellátó KHT. ajánlójegyzékei, valamint a kiadók és könyvkereskedések ajánlásai alapján online végzi a könyvtár. A beszerzett dokumentumokat számítógépes nyilvántartásba vesszük, ezután egyedi leltárkönyvet nyomtatunk belőle, amit lefűzünk, majd csoportos leltárkönyvbe vezetjük át.

A gyarapítás forrásai:

Vétel, ajándék, köteles példány, digitalizálás.

Az állományalakítás gyűjtési szempontjai

1. Tartalmi szempont:

Szépirodalom:

- a teljességre való törekvéssel gyűjti a klasszikus magyar alkotók munkáit (műfajra való tekintet nélkül),
- válogatással a klasszikus és mai külföldi szerzők jelentős műveit, a kortárs magyar szépirodalmat, gyermekek és felnőttek számára egyaránt,
- szelektálva a szórakoztató szépirodalmat.

Szakirodalom:

- válogatással
 - egy-egy tudományág alapvető kézikönyveit, összefoglaló szintéziseit,
 - a magyar irodalom és magyar történelem legfontosabb alpműveit, összefoglaló munkáit, szótárakat,
 - ismeretterjesztő irodalmat.

Helyismereti dokumentum:

Azoknak a különböző dokumentumtípusoknak, amelyek tartalmukban Balmazújvárosra és a balmazújvárosi személyekre vonatkozó ismereteket hordoznak és a helyben, ill. helyi szerzőtől megjelent műveknek, helyi kiadványoknak, helyi újságoknak, és a helyi TV adásainak összessége.

Azokat a személyeket értjük helyinek, akik itt születtek, éltek és tevékenykedtek vagy itt születtek, de máshová elkerülve elismerést szereztek szülővárosuknak. Kiegészül a kör azokkal, akik életüknek csak egy részét töltötték itt, de aktívan részt vettek a település életében.

Időhatár nélkül, minden dokumentumtípust gyűjtünk: könyveket, szakdolgozatokat, periodikát, folyóirat cikkeket, képviselő-testületi anyagot (CD-n, videón, nyomtatott formában), fotókat, leveleket, meghívókat, plakátokat, apró nyomtatványokat, dokumentum másolatokat.

2. Dokumentumtipológiai szempont:

Kiterjed a könyvtár gyűjtőköre a könyvek mellett hírlapokra, napilapokra, folyóiratokra, CD-k-re, CD-ROM-okra, DVD-kre, dia és audio-vizuális adathordozókra, válogatva az olvasói igények figyelembevételével.

3. Kronológiai szempont

A periodika archiválásában van meghatározó szerepe (pl. tékázás, kötetés).

4. Példányszám-meghatározó

A dokumentumokat általában egy példányban gyűjti a könyvtár, kivéve a keresett, népszerű műveket (pl. kötelező irodalom).

5. Nyelvi szempont

Elsősorban magyar nyelvű dokumentumokat gyűjt a könyvtár, de a nyelvtanulás segítése szempontjából kevés számban idegen nyelvű szépirodalmat is vásárol.

6. Földrajzi szempont

A helyismereti gyűjtemény beszerzésénél szempont.

7. Archiválási szempont

A könyvtárnak kötelessége őrizni a helyismereti dokumentumokat. Köttetünk és őrzünk a helyi havi és egy megyei napilapot. Válogatással köttetünk egy-egy keresett kiadványt, ill. a használati gyakoriságot figyelembe véve tékázunk különböző periodikákat.

8. Használati szempont

Prézens (helybeni) használatra gyűjti a könyvtár a lexikonokat, enciklopédiákat, kézikönyveket, szótárakat, egy-egy tudományág legfrissebb összefoglalóit, segédkönyveket, önkormányzati-testület üléseinek jegyzőkönyveit. A korszerű gyűjteménygondozás - a hézagmentes szerzeményezés, a pótlások - mellett fontos az állomány apasztása, melynek fő szempontjai:

- elhasználódás
- tartalmi elavulás

- használati igény teljes hiánya

A nyilvántartásból törölt dokumentumokat különböző módon hasznosítjuk (ajándékozunk, értékesítjük).

Balmazújváros, 2013. jan. 31.

Molnárné Nemes Margit
Könyvtárigazgató